

Monopolet fratage for den Sum, som Taxationsmændene bestemme, om han end finder den at være nok saa ringe.

Naar det forøvrigt blev bemærket saavel af den høitærede Indenrigsminister som af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), at dette Monopol havde mindre Betydning, idet der i saa Henseende blev gjort forskjellige Grunde gjældende, skal jeg dog bemærke, at det for det Første forekommer mig, at der er fuldt saavel Anledning til her at fremme en Aflysning, som der var med Hensyn til Værtshuusholdet paa Fjans. Værtshuushold og Ret til at sælge spirituose Drikke, hvorefter der var Spørgsmaal i den nævnte Sag, er jo nemlig, som bekjendt, ikke en Næringsvei, der kan siges at være almindelig aabnet for Publikum, men der udfordres dertil Bevilling; derimod er her Spørgsmaal om en Næringsvei, der ifølge Reglerne i Næringsloven skal staae aaben for Alle og Enhver, og ved at monopolisere i det foreliggende Forhold gjøres der altsaa et ganske anderledes Indgreb i Publikums almindelige Næringsfrihed, end der gjordes ved det bestaaende Monopol paa en Bedrift paa Fjans. Naar den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds meente, at Monopolet ikke var af stor Betydning, da kan dette jo være hans Mening; jeg veed forøvrigt ikke, hvorvidt han er saa tilstrækkelig inde i de specielle Forhold, at han virkelig er istand til med Nette at udtale en saa afgjørende Mening, som han gjorde i dette Tilfælde, men derom er Talen jo slet ikke. Er det ikke af stor Betydning, saa maa man jo forudsætte, at Værdien heller ikke bliver at anslaae til nogen høi Sum, og der fordrer jo fra min Side aldeles ikke Andet end blot Ægelighed og Billighed i Taxationssummens Ansættelse. Den høitærede Indenrigsminister hørte ikke rigtig, hvad jeg bemærkede om den Priis, for hvilken Manden i sin Tid havde erhvervet Eiendommen; jeg sagde nemlig, at han for omtrent 20 Mar siden kjøbte den for 8,000 Rd., foruden en aarlig Afgift af 600 Rd., hvilken Afgift han udrede i 18 Mar, samt at han efter Overtagelsen af Eiendommen havde forbedret saavel Bygningerne som det til Bedriften hørende Materiel for flere Tusinde Daler, saa at Eiendommen maatte siges at

staae ham i en Priis af nogle og thye Tusinde Daler, uagtet han havde overtaget den for omtrent 20 Mar siden, da jo, som bekjendt, Eiendommen ikke blot paa Landet, men ogsaa i Kjøbstæderne stode i langt lavere Priis end nu. Jeg troede, at man deraf kunde uddrage et Datum for, at en Burdering af Monopolet til 7,500 Rd. var temmelig lav, idet jeg for mit Vedkommende ikke kunde antage, at en Gaard i en By som Stege uden saadanne særlige Rettigheder kunde være 14 à 16,000 Rd. værd.

S. M. Petersen: Den ærede sidste Taler har, for deraf at udfinde en Grund i Favør af den paagjældende Monopoleier, fremhævet den Kjøbesum, han i sin Tid har betalt, men det forekommer mig, at dette her slet ikke kommer med i Betragtning; thi naar En kjøber en Eiendom, det være sig i en Kjøbstad eller paa Landet, og kjøber den for dyrt, saa skulle vi ikke høde derfor, saa maa han selv tage Skade for Hjengjæld og betale Gildet; naar han endelig ikke betaler efter Accorden, kommer han selv til at gaae bag af Dandsen. Det, vi her have med at gjøre, og det er meget lidt, er, til hvilken Værdi han med Nette kunde vurdere Eiendommen, da han kjøbte den; jeg siger med Nette, og det er dette, jeg for mit Vedkommende skal holde mig til. Naar jeg læser Motiverne til Loven, saa fremgaer det deraf, at den paagjældende Eier ifølge det gamle Privilegiums senere Confirmation ikke har Ret til at forbyde Møens Indbyggere enten selv at farve eller at lade farve andetsteds, og han har altsaa ingen Eneret. Jeg kan ikke begribe, hvorfra Ordene Monopol og Eneret her strive sig; jeg kan ikke forstaae disse Ord anderledes, end at Vedkommende maatte være den Æneste, der havde Ret til at farve for Møenboerne, og det har han ikke, thi Sjællænderne have ogsaa Lov til at farve for dem. Derfor Møenboerne faae isinde at reise over til Præstø eller Bordingborg eller et andet Sted og lade deres Tøi farve der, saaer han ikke Noget at fortjene, og det maa man lægge Mærke til. I næste Passus af Motiverne finder man ogsaa, at Privilegiet kun er confirmeret indtil videre, og det lader ogsaa